

ministri opredelili v Londonu (2007) in so bili večkrat odtlej ponovljeni (*Intervju 2* in *Intervju 3*). Visoko šolstvo se v tem diskurzu obravnava v duhu primernosti oz. skladnosti z vrednotami in normami evropske družbe, za razliko od kognitivnih idej Evropske komisije. Ta utemeljuje racionalne rešitve za izzive, s katerimi se Evropa sooča v kontekstu sodobnega globalnega gospodarstva. Normativna diskurzivna strategija evropskih vrednot je bila uporabljena za uravnoteženje močnih kognitivnih idejnih smeri, ki so poudarjale gospodarsko vlogo visokega šolstva pri doseganju kompetitivnosti, odličnosti in odziva na trg dela.

Kljub strateškemu antagonizmu v koordinativni fazi oblikovanja teksta diskurza med seboj nista izključujoča. S tem ko se gospodarskim konceptom ter programskim idejam dodaja normativne in vrednotne koncepte ter dopolnjuje idejno paleto z nekoliko bolj abstraktno (t. i. filozofsko) ravno idej, se dosega učinek nevtralizacije kognitivnih idej in slabitev politične ostrine programske agende Evropske komisije. Pri tem je prihajalo do krčenja konceptualnega monopola Evropske komisije oz. diskurzov EU, kar je posledično spremenilo razmerje med koncepti in idejami v bolonjskih dokumentih. Svet Evrope je sicer simbolično pomembna, a po vplivnosti obrobna organizacija z omejenimi kompetencami. Politični vpliv in domet Sveta Evrope je občutno manjši od EU. To se odraža v dejstvu, da je diskurz o visokem šolstvu, ki izvira iz organov EU (med katerimi so tudi medvladni), hierarhično nadrejen in zato politično bolj relevanten. Kljub svojemu relativno šibkemu položaju je diskurz Sveta Evrope naletel na podporo skupine držav. To je preprečilo, da bi v bolonjski diskurzivni platformi preskripcije in kognitivne ideje Evropske komisije prerasle v splošne norme.

Država, trg, globalizacija in poblagovljenje visokega šolstva

Globalizacija kot eden najočitnejših sodobnih družbenih trendov se pogosto povezuje s hegemonskim ekonomskim imaginarijem »družbe/gospodarstva znanja« (Jessop, 2008; Robertson, 2008). Poleg tovrstno imaginiranega pomena visokega šolstva za gospodarski razvoj je v zadnjih desetletjih vse bolj aktualno tudi izobraževanje kot donosna storitev. Iz tega vidika visoko šolstvo ni več omejeno na nacionalne države. Transnacionalno izobraževanje je eden izmed pojavov, ki izobraževanju dodaja novo dimenzijo. Univerze odpirajo podružnice, ponujajo svoje storitve prek spleta; čedalje večje število študentov prečka mejo. Obseg transnacionalnega izobraževanja se je povečal do točke, ko je panoga postala predmet agende Svetovne trgovinske organizacije. V primeru tak-